

Soru: Kurbanlık hayvanın etinden ve derisinden satış yoluyla istifade etmek caiz midir?

Fetva

Kurban kesildikten sonra etinden zengin olsun fakir olsun herkes yiyebilir.¹ Zira Allah Teâla şöyle buyurmuştur: “Allah’ın kendilerine rızık olarak verdiği (kurbanlık) hayvanlar üzerine belli günlerde (onları kurban ederken) Allah’ın adını ansınlar. Artık onlardan siz de yiyin, yoksula fakire de yedin.”² Ancak kurban eti ve derisinin para karşılığı satımı caiz değildir.³ Allah Rasûlu ﷺ şöyle buyurmuştur: “Kim kurban derisini satarsa onun kurbanı yoktur.”⁴ Kurban kesildikten sonra kurbanın olmaması mümkün olmadığına göre bu hadisin deriyi satmaktan men için söylendiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kurban derisinin satımı caiz değildir ve deri tasadduk edilmelidir. Ancak derinin satışı ile mülkiyet tahakkuk edeceğinden caiz olmamakla birlikte alışveriş geçerli olur. Satıcının aldığı parayı tasadduk etmesi gerekir.⁵ Çünkü kurbet bedel olan paraya dönüşmüştür. Derinin para karşılığında satımı caiz olmadığı gibi buna kıyasen tüketilerek menfaat sağlanan yiyecek, tohum gibi mallarla değişimi de caiz değildir. Ancak derinin bir alet olarak kullanılması (kürk, seccade, matara vs.) ya da buna kıyasen deri ile kalıcı olan bir aletin takası caizdir.⁶ Zira derinin kendisinden istifade etmek de bir haramlık olmadığı gibi bu şekilde istifade edilen bir malla takasında da bir beis yoktur. Zira karşılıklı değişilen bedeller aynı hükümdedir.⁷

Kurban eti de zikrettiğimiz hususlarda deri gibidir ve satılması caiz değildir, satılırsa elde edilen fiyatın tasadduk edilmesi gerekir. Ancak deride olduğu gibi kalıcı olan bir aletle değişimi caizdir.⁸

¹ Ebû'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Sind: el-Büşra, 2021), 4/88.

² Hac 22/28.

³ Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 9/543.

⁴ Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh b. Muhammed el-Hâkim en-Nisâbü'rî, *el-Müstedrek 'ale's-Şahîhayn* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1990), 2/422.

⁵ el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 4/88.

⁶ Heyet, *el-Fetâva'l-Hindiyye* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2014), 5/347.

⁷ el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 4/88.

⁸ İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr*, 9/543.